

Türküler turançydyr

Category: Edebi makalalar, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

Türküler turançydyr TÜRKÜLER TURANÇYDÝR

Türküler **Türk** diýlende, diňe Türkiýe respublikasynyň raýatlaryny göz öňüne tutanok. Dünýäniň haýsy künjegibde bolsa bolsun, tapawudy ýok, türki gany bolan ýa-da türki dilleriň birinde gepleýän ähli ynsanlary TÜRK hasaplaýar. Bu düşünje terzi islese-islemesi türkülerini turançy edýär.

Türküler özleri bilen bir kowumdan bolan, özleri bilen bir dilde gepleýän barça türkleriň gowulygyny isleýär. Dünýäniň nireshinde bolsa-da, hiç bir türküň zyýan çekmegini, dert-alada uçramagyny islemeýärler.

Türmede oturan, watanyndan alysda galan, zorluk-sütem astynda horluk çekýän türkler üçin aladalanýarlar. Türküler tussag astyndaky türkleriň garaşsyz we öñdebaryjy bolmagyny isleýärler. Bu isleg turançylygyň birinji tapgyrydyr.

Ähli türki halklaryň bileleşmäge we agzybir bolmagy-da türkülerini iň uly arzuwlarynyň biridir. Agzybirlikden güýç-kuwwat dogýandygyna ynanýarlar. Dünýäde goňşy ýurtlar we beýleki ýurtlar türki döwletleriň öz mümkünçiliklerine görä bileleşmäge sary neneňsi ymtylýandygyna gowy düşünýärler.

Ykdysady gatnaşyklar, medeni gatnaşyklar, ylym-bilim gatnaşyklary... Mümkinciliklerine görä haýsy ýoluň has howpsuz, has ynamly we has netijelidigini göz öňüne tutýarlar we ädimlerine şoňa görä ädýärler.

Iň soňky maksat – ähli türkleriň bitewi syýasy bileleşigini gurmakdyr. Bu bolsa turançylygyň ikinji etabydyr.

Turan berkarar bolany bilenem iş gutarmaýar. Syýasy bileleşigiň gapdaly bilen Turanyň ebediligin hem üpjün etmek gerek. Munuň üçin ähli türkleriň güýcli bolmagy zerur. Hemme zatdan ötri gerek zat – ruhy güýç, ruhubelentlik. Her bir türk Turan diýlen bagtly geljege we munuň ebedilik boljakdygyna jany-teni bilen ynanmalydyr. Bu ynanjy ruhlarynda duýmaly we mizemez iman bilen işläp, belentliklere galmaly. Atatürkün

«Türk! Oka, buýsan, işle, ynan!» sözünüň manysy-da şudur. Türkler ýaraslyşy we taryhlary bilen öwünmäge haklydyrlar, we bu buýsanjyň güýji bilen zähmet çekmelidirler. Ruhy güýç, ynha, hut şu azm we ynançdyr.

Ruhlardaky ruhy güýçden soň kämilleşme bar. Her bir türk ylym-bilim we medeniýet bilen özünü kämillesdirmäge borçludyr. Ylym-bilim we maglumat bolmazdan hiç zat etmek mümkün däl. Adamlar diňe ylym-bilim we medeniýet bilen ruhy taýdan şahs derejesine ýetýärler, sözüň doly manysyndaky ynsana öwrülyärler.

Sowatly we medeniýetli türk näçe köp bolsa, ylyma bolan talap hem şonça çuññur duýulmaga başlar.

Garaşsyz türki döwletleriň ösmegi üçinem, bilelesik gurmagy üçinem türk bileleşigiň dowamlylygyny gazanmak üçinem ylym-bilim hökmany şert. Ylymda iň önde barýan ýurt dünýäni dolandırma hukugyna eýe bolýandyr.

Her bir türküň ylym-bilimden we medeniýetden ýüküni tutmagy Turan ýurdunyňam ylymda öñdebaryjy bolmagy, munuň netijesinde Turanyň dowamly berkararlygynyň gazanylmagy-da turancylygyň üçünji etabydyr.

Ylym-bilimde beýgelmegiň soňy ýokdur. Ylymdaky üýtgeşmeler kyýamata çenli dowam etjekdir. Türküleriň maksady – ylymdaky üýtgeşmeleriň lokomotiwi bolmak, şeýlelikde Turanyň galkynan we öñdebaryjy ýurt bolmagyny gazanmakdyr.

Turan behişdi ýurt bolmalydyr. Turanda ýasaýan hiç bir raýat garyp bolmaly däldir. Turanyň garyp-gasary bolmadyk barjamly türkleri iň gowy we iň oñaýly durmuş şertlerinde ýaşamalydyrlar. Turanyň sümme tokaýlary, ýaýlalary, daglarynyň garly gerişleri, dereleri, kölleri, gök deňizleriniň kenarlary jennet mysaly bolmalydyr.

Türkler şular ýaly jenneti ýerlerde kämil medeni we sungat eserlerini döredip ýaşamaly, wagtlaryny hoş geçirmeli, birlikde aýdymalaryny aýtmaly, nagmalaryny ýaňlandyrmaly.

Turanyň muzeýleri, Turanyň üç ölçegli (3D) kinofilmleri we teleseriallary, Turanyň suratlary we heýkelleri, Turanyň opera we simfoniyalary, Turanyň şyglyýeti, prozasy we dessanlary diňe türkleriň däl, bütün adamzadyň ruhuny joşa getirmeli. Bu

bir **Gyzyl almadyr** we taryhyň ähli döwründe türkler gyzyl almany özlerine öñdäki ýetilmeli indiki sepgit edip goýdular. Turanyň üçünji etabyna türküň gyzyl almasy diýsegem bolýar. Ählu adamlaryň bagtyýarlykda agaýana döwran sürüp ýaşamaly jenneti.

Käbir okyjylaryň Türkiye şular ýaly galagoply ýagdaýdaka bular ýaly badyhowa arzuwlafy nädip akyl-oýuňza getirip bilýärsiňiz diýip soraýandyklaryny duýman duramok. Dünýäniň hiç wagt bir durşuna durmaýandygyny, 1989-njy ýylда Berlin diwarynyň ýykylandygyny, Gündogar bloguna (Warşawa paktyna) girýän ýurtlaryň Moskwadan uzaklaşandygyny, SSSR-den ýigrimi, Ýugoslawiýadan sekiz, Çehoslowakiýadan iki döwletiň çykandygyny, SSSR-den çykan baş döwletiň türki respublikalardygyny, iki aýry Germaniýanyň birigendigini we bütin bularyň soňky otuz ýylyň içinde bolup geçendigini ýatdan çykarmalyň. Dünýä özgerip dur, biz näme üçin özgermeli däl? Özgerisi oñyn tarapa gönükdirmek biziň öz elimizde. Özermek üçinem ynanmak we arzuw etmek gerek.

Ahmet B. ERCİLASUN
bercilaşun@hotmail.com

«YENİÇAĞ» gazeti, 16.02.2020 ý.

Terjime eden: Guwanç MÄMILIÝEW. Edebi makalalar